

Трудова діяльність в економіці знань: підходи до оцінки впливу знаннєвих факторів

Окреслено підходи до дослідження особливостей економіки, заснованої на знаннях, яка висуває до трудової діяльності та трудової поведінки особливі вимоги. Використовуючи напрацьовані світовою практикою індикатори, які відображають рівень розвитку сектору підвищеного попиту на знання і в цілому економіки знань, розроблено підходи до оцінки впливу знаннєвих факторів на трудову діяльність, які базуються на використанні інструментарію кореляційно-регресійного моделювання. Побудовані регресійні моделі дозволили перевірити гіпотезу, що розмежування процесу створення нового знання (виробництво і передача знань, розповсюдження знань, їх використання) розкриває нові грані дослідження особливостей трудової діяльності в умовах переходу до економіки знань.

Ключові слова: трудова діяльність, знаннєві фактори, економіка знань.

У контексті обраного курсу України на розвиток національної економіки за інноваційною моделлю українське суспільство все більше набуватиме рис «суспільства знань», стаючи, таким чином, системою, яка будується і розвивається навколо процесів виробництва, розподілу, використання, генерування наукових знань, тобто процесів, що конструюють соціальну реальність.

Перехід до якісно нового рівня світової цивілізації дав поштовх глобальним зрушенням у сфері трудової діяльності. Опис нового стану суспільства, в т. ч. й вимоги трудової діяльності для переходу до нової соціальної реальності, відображені в концепціях та теоріях дослідників постіндустріалізму: «постіндустріального суспільства» (Д. Белл), «інформаційного суспільства» (М. Порат, Р. Катц, Й. Масуда та ін.), «технотронного суспільства» (З. Бжезінський), «постмодернізму» (Л. Мейер, Е. Гідденс, Л. Фідлер, С. Крук), «третьої хвилі цивілізації» (О. Тоффлер), «посткапіталістичного суспільства» (П. Друкер) та ін. Спільним положенням зазначених концепцій є те, що знання, інтелект стають визначальним чинником прогресивного розвитку суспільства.

Економіка знань висуває до трудової діяльності та трудової поведінки особливі вимоги, що зумовлено зміною: суб'єкт – об'єктних відносин у сфері трудової діяльності; характеру та технології здійснення діяльності та визначення основного фактора виробництва. Здатність найманих працівників до генерації нових ідей, знань, створення на їх основі нововведень у будь-якій сфері людської діяльності формує передумови ефективної праці, слугує перспективним джерелом зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), поліпшення стандартів життя населення та актуалізує питання пошуку підходів до оцінки впливу нової соціальної реальності на сферу праці.

Мета статті – окреслити підходи до дослідження особливостей економіки, заснованої на знаннях; побудувати економіко-статистичні моделі впливу знаннєвих факторів за етапами відтворювання знань на результуючі показники трудової діяльності (продуктивність праці).

Існують різні підходи до оцінки економіки, заснованої на знаннях. У доповіді Європейської комісії зазначається, що стрижнем знаннєвої економіки та

суспільства є комбінація чотирьох незалежних елементів: виробництва знань, їх передачі через освіту, розповсюдження знань через інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), використання знань у технологічних інноваціях [1]. Економіку знань також можна оцінити: на основі оцінки загального обсягу витрат на розвиток її первинного, базового сектору, в якому формуються (виробляються) і розповсюджуються нові знання; на основі характеристики тих сфер економіки, які споживають нові знання. Порівняння затрат та ефекту за цими двома підходами (затрати на освіту і наукові дослідження та внесок галузей підвищеного попиту на знання у формування ВВП) дає змогу отримати оцінку збалансованості розвитку економіки знань [2].

Іншим розповсюдженим підходом до дослідження аспектів економіки знань є виділення елементів інноваційної системи відповідно до її функцій в інноваційному процесі, зокрема виділення блоків: виробництва, комерціалізації і практичного застосування нового знання [3]. Блок виробництва нового знання відображає процеси, здійснювані науково-дослідними інститутами і вищими навчальними закладами. Ці структури орієнтовані на проведення фундаментальних досліджень, результати яких використовуються у блоці комерціалізації нового знання. У блоці комерціалізації нового знання (державні і приватні науково-дослідні структури) здійснюється розробка і впровадження нових технологій, які згодом у блоці практичного застосування нового знання (традиційні суб'єкти економічної системи) використовуються для підвищення конкурентоздатності суб'єктів господарювання.

Не заперечуючи правомірності застосування зазначених підходів, ми підтримуємо думку українських вчених, що перехід до інноваційної моделі економіки має базуватися на духовних цінностях, орієнтирах, пріоритетах, дотриманні необхідного співвідношення традицій і новацій у процесі впровадження даної моделі [4–6]. Сьогодні та в перспективному періоді актуальними залишаються три важливі моменти розбудови в Україні інноваційного суспільства: форми соціального руху (генерування, емісії) знань та інформації, темпи їх творення, соціалізації та аксіологічні (ціннісні) характеристики новоствореної інформації для соціально-економічного, науково-технічного і духовно-морального поступу країни [7, с. 558].

Отже, розмежування процесу створення нового знання (виробництво і передача, розповсюдження, використання, генерування знань) розкриває нові грані дослідження особливостей трудової діяльності в умовах переходу до економіки знань. Для дослідження нових процесів і явищ, які притаманні знаннєвій економіці, світова практика напрацювала систему індикаторів, які відображають рівень розвитку сектору підвищеного попиту на знання і в цілому економіки знань. Практика використання таких індикаторів показує, що вони постійно вдосконалюються і розвиваються. Світова організація ОЕСД (Організація економічної співпраці та розвитку) запропонувала систему індикаторів, яка формує основу для порівняння рівнів і динаміки розвитку країн-учасниць цієї організації за критерієм відтворення знань. У переліку зазначених індикаторів виділені групи показників, значення яких засвідчують певний рівень залучення та впровадження знаннєвих факторів у національну економіку. Оскільки методичний інструментарій щодо оцінювання економіки знань перебуває у процесі становлення, тому не всі індикатори рівня розвитку сектору підвищеного попиту на знання, відображаються державною статистикою. Ми здійснили спробу поставити у відповідність вказаним індикаторам показники вітчизняної статистики та уточнити ймовірні джерела статистичної інформації (табл. 1).

Таблиця 1

Система індикаторів OECD, які відображають розвиток сектору підвищеного попиту на знання, та їх відповідність показникам вітчизняної статистики*

Система індикаторів OECD	Показники вітчизняної статистики	Джерело інформації
1. Розвиток високотехнологічного сектору, його питома вага у продукції обробної промисловості та послуг; інноваційна активність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Винахідницька інноваційна активність регіону (кількість творців у розрахунку на 10 тис. населення) 2. Кількість промислових підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, од 3. Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, од. 4. Кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, одиниць 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. : [стат. зб.]. – К. : Інформ.-видавн. центр Держкомстату України, 2009. – С. 29 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 208 3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 245 4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 262
2. Розмір інвестицій в сектор знань (суспільний і приватний), включаючи витрати на вищу освіту, наукові дослідження і дослідно-конструкторські розробки, а також у розробку програмного забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Частка студентів ВНЗ, які навчаються за рахунок державного бюджету, % 2. Частка студентів ВНЗ, які навчаються за рахунок фізичних осіб, % 3. Обсяг наукових та науково-технічних робіт (фундаментальні дослідження), тис. грн. 4. Обсяг наукових та науково-технічних робіт (прикладні дослідження), тис. грн. 5. Обсяг наукових та науково-технічних робіт (науково-технічні розробки), тис. грн. 6. Обсяг наукових та науково-технічних робіт (наукові послуги), тис. грн. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2009/2010 навч. року : [стат. бюлетень] / Державний комітет статистики. – К., 2010. – С. 26. 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 112.
3. Розробка і випуск інформаційного та комунікаційного обладнання, програмного продукту та послуг	---	---
4. Зростання кількості зайнятих у сфері науки та високих технологій	1. Кількість працівників наукових організацій, осіб	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 34

Продовження табл. 1

Система індикаторів OECD	Показники вітчизняної статистики	Джерело інформації
5. Об'єм і структура венчурного капіталу, який поки що є основним джерелом фінансування нових високотехнологічних фірм	---	---
6. Участь приватного капіталу у фінансуванні НДКР	1. Частка замовників (коштів підприємств, організацій України та іноземних держав) у загальному обсязі фінансування наукових та науково-технічних робіт, % Частка фундаментальних досліджень у загальному обсязі наукових та науково-технічних робіт, % 2. Частка прикладних досліджень у загальному обсязі наукових та науково-технічних робіт, % 3. Частка науково-технічних розробок у загальному обсязі наукових та науково-технічних робіт, % 4. Частка наукових послуг у загальному обсязі наукових та науково-технічних робіт, %	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. : [стат. зб.] – К. : Інформ.-видавн. центр Держкомстату України, 2009. – С. 99 1 Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 113
7. Структура витрат на НДКР за стадіями наукових досліджень	1. Кількість виїздів наукових працівників за межі України (стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацька робота, проведення наукових досліджень, осіб) 2. Кількість виїздів наукових працівників за межі України з метою участі у міжнародних семінарах, конференціях, од.) 3. Кількість науковців, які користувались грантом, осіб	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 183.
8. Міжкрайнові потоки знань, а також міжнародна співпраця в галузі науки та інновацій	---	---
9. Посилення кооперації між фірмами, науково-дослідними організаціями й університетами	---	---
10. Міжкрайновий обмін результатами винахідницькою діяльністю	1. Подано заявок на видачу охоронних документів до патентних відомств іноземних держав	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 298

Продовження табл. 1

Система індикаторів ОЕСД	Показники вітчизняної статистики	Джерело інформації
11. Мобільність вчених та інженерів, особливо студентів, які виїжджають на навчання в інші країни	1. Кількість виїздів наукових працівників за межі України (стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацька робота, проведення наукових досліджень, осіб) 2. Кількість іноземних громадян, які навчалися у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, осіб	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 183 2. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2009/2010 навчального року. – С. 48
12. Збільшення об'єму фінансових операцій, в т. ч. прямих іноземних інвестицій	1. Обсяг прямих іноземних інвестицій, млн. грн.	1. Статистичний щорічник України 2008.
13. Розповсюдження ІКТ, широкое використання персональних комп'ютерів	1. Кількість абонентів мобільного зв'язку, тис. 2. Кількість абонентів мережі Інтернет, тис. осіб	1. Глобальная статистика украинского Интернета. – Режим доступу : http://bigmir-internet.com.ua/ .
14. Частка високотехнологічних галузей обробної промисловості і високотехнологічних послуг	---	---
15. Рівень розвитку ринкових послуг з підвищенням попиту на знання	1. Кількість студентів ВНЗ I-IV рівнів, які навчаються за рахунок фізичних осіб, осіб (обсяг надання освітніх послуг) 2. Обсяг надання науково-технічних послуг, тис. грн.	1. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2009/2010 навчального року. – С.26. 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р. – С. 113
16. Зростання частки високо-технологічної продукції у товарообміні між країнами, позитивне сальдо провідних країн у торгівлі високо-технологічною продукцією	1. Кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію за межі України, од. 2. Частка реалізованої інноваційної продукції за межі України, у % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р.– С. 280 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р.– С. 280.
17. Прискорене патентування результатів нових розробок і винаходів в сфері високих технологій	1. Інформація про патенти	1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2008 р.

* Складено з використанням: Макаров В. Л. Экономика знаний: Уроки для России. / В. Л. Макаров. – Способ доступа : <http://www.cprf.info/library/reports/6853.shtml>.

Основними гіпотезами дослідження є: 1) оцінка впливу знанневих факторів на продуктивність праці на макrorівні, що є, по суті, оцінкою реалізації знанневої складової продуктивності праці в економіці України; 2) факторні ознаки по-різному впливають на ВВП (на душу населення) в залежності від етапів відтворення знань (рис. 1). При цьому за ідеєю системного відтворювального підходу ефективність знанневої діяльності на кожному етапі відтворення знань залежить від результативності функціонування попереднього етапу, що загалом формує синергетичний ефект впливу знанневих факторів на продуктивний трудової діяльності.

Для перевірки гіпотези щодо кількісного зв'язку результуючої змінної з факторними ознаками скористаємося методом кореляційно-регресійного аналізу. Результуючі змінні: валовий регіональний продукт (ВРП) на 1 особу, 2008 р. (Y_1); приріст валового регіонального продукту на 1 особу, грн., 2008 р. до 2007 р. (Y_2). Залежні змінні відповідно до традиційного розмежування процесу створення нового знання поділимо на 3 групи факторів залежно від стадії відтворення знань: виробництво і передача знань, розповсюдження знань, використання знань (табл. 2). Крім того, у контексті збереження культурних традицій, їх врахування при формуванні системи освіти, науки, інформаційно-мовного простору та інших елементів духовно-інтелектуального потенціалу країни (ідеї концепції духовної інформаційної мобільності (ДИМ) нації), можна вести мову про вертикальну (передача знань з покоління у покоління) та горизонтальну (творення соціально нових знань, досвіду) форми творення знань, що досліджено у праці [8].

У теорії статистики індикатором того, що досліджуваний вплив факторів на змінні Y_1 та Y_2 є статистично значимим і його можна інтерпретувати, є розраховані значення коефіцієнтів множинної детермінації (R^2), які показують, що факторна ознака забезпечує зміну результуючої функції тільки на величину R^2 . Вплив усіх інших ознак становить $1 - R^2$. За таких умов за розрахованими коефіцієнтами регресії можна аналізувати вплив знанневих факторів на продуктивність праці.

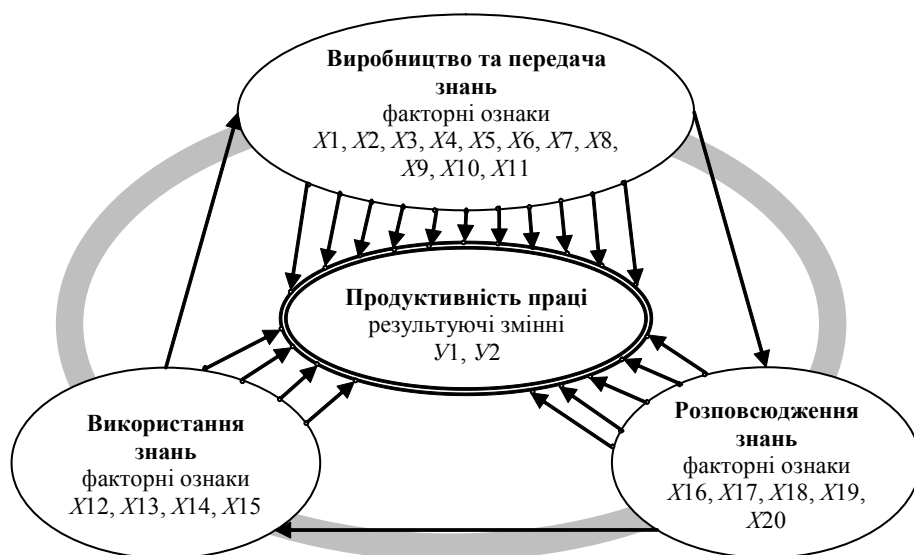
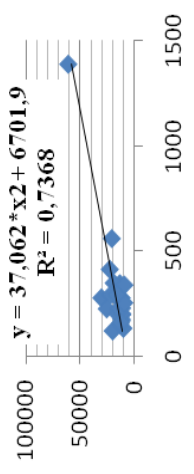
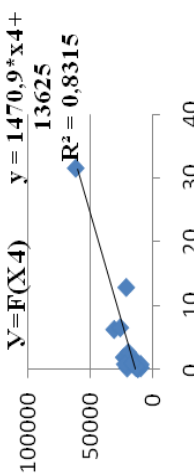
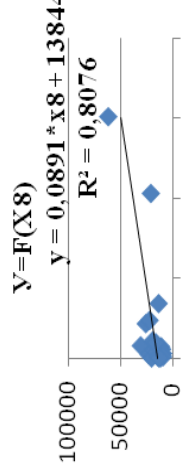

Рис. 1. Теоретична модель впливу факторних ознак, які відображають процеси відтворення знань, на продуктивність праці

Таблиця 2

Система показників та статистичні моделі, які описують зв'язок продуктивності праці (Y1, Y2) з відібраними показниками за етапами відтворення знань

Назва показників	Позначення	Статистичні моделі та статистична оцінка зв'язку	Кореляційне поле найсуттєвішого зв'язку між результатуючою змінною (Y1, Y2) та залежними змінними за етапами відтворення знань
Виробництво та передача знань			
Частка студентів ВНЗ, які навчаються за рахунок державного бюджету, осіб на 10 тис. населення	X1	$Y1 = 71,173 \cdot x1 + 4746,6$, $R^2 = 0,7112$ $Y2 = 13,64 \cdot x1 + 1785,5$, $R^2 = 0,5491$	
Частка студентів ВНЗ, які навчаються за рахунок фізичних осіб, осіб на 10 тис. нас.	X2	$Y1 = 37,062 \cdot x2 + 6701,9$, $R^2 = 0,7368$ $Y2 = 6,5682 \cdot x2 + 2317,1$, $R^2 = 0,486$	
Кількість іноземних громадян, які навчалися у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, осіб	X3	$Y1 = 3,0161 \cdot x3 + 13372$, $R^2 = 0,435$ $Y2 = 0,6212 \cdot x3 + 3378,2$, $R^2 = 0,3879$	
Кількість працівників наукових організацій, тис. осіб	X4	$Y1 = 1470,9 \cdot x4 + 13625$, $R^2 = 0,8315$ $Y2 = 0,2836 \cdot x4 + 3482,5$, $R^2 = 0,6495$	
Обсяг надання науково-технічних послуг, млн. грн.	X5	$Y1 = 17,476 \cdot x5 + 13365$, $R^2 = 0,8394$ $Y2 = 3,4097 \cdot x5 + 3422,6$, $R^2 = 0,6716$	
Обсяг надання освітніх послуг, кількість студентів ВНЗ, тис. осіб	X6	$Y1 = 794,03 \cdot x6 + 9671,2$, $R^2 = 0,7912$ $Y2 = 155,02 \cdot x6 + 2700,8$, $R^2 = 0,6339$	
Обсяг фундаментальних досліджень, тис. грн.	X7	$Y1 = 0,0544 \cdot x7 + 14550$, $R^2 = 0,7827$ $Y2 = 0,0099 \cdot x7 + 3695,2$, $R^2 = 0,5414$	
Обсяг прикладних досліджень, тис. грн.	X8	$Y1 = 0,0891 \cdot x8 + 13844$, $R^2 = 0,8076$ $Y2 = 0,0166 \cdot x8 + 3548,5$, $R^2 = 0,5898$	
Обсяг науково-технічних розробок, тис. грн.	X9	$Y1 = 0,0411 \cdot x9 + 12557$, $R^2 = 0,7177$ $Y2 = 0,0088 \cdot x9 + 3162$, $R^2 = 0,701$	
Обсяг науково-технічних послуг, тис. грн.	X10	$Y1 = 0,2699 \cdot x10 + 13622$, $R^2 = 0,3063$ $Y2 = 0,0656 \cdot x10 + 3282,8$, $R^2 = 0,3805$	
Фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок коштів підприємств, організацій України та іноземних держав, тис. грн.	X11	$Y1 = 0,0449 \cdot x11 + 13081$, $R^2 = 0,7393$ $Y2 = 0,0092 \cdot x11 + 3318,7$, $R^2 = 0,6587$	

Продовження табл. 2

Назва показників	Позначення	Статистичні моделі та статистична оцінка зв'язку	Кореляційне поле найсуттєвішого зв'язку між результуючою змінною (Y1, Y2) та залежними змінними за етапами відтворення знань
Розповсюдження знань			
Кількість виїздів наукових працівників за межі України (стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацька робота, проведення наукових досліджень), осіб	X12	Y1 = 11,639 x12 + 12715, R ² = 0,7656 Y2 = 2,2859 x12 + 3284,1, R ² = 0,6182	
Кількість виїздів наукових працівників за межі України з метою участі у міжнародних семінарах, конференціях, од.	X13	Y1 = 11,615 x13 + 13026, R ² = 0,7162 Y2 = 2,1208 x13 + 3413,3, R ² = 0,5019	
Кількість науковців, які користувались грантом, осіб	X14	Y1 = 23,851 x14 + 14057, R ² = 0,6215 Y2 = 4,2881 x14 + 3611,4, R ² = 0,4222	
Кількість абонентів мобільного зв'язку, тис.	X15	Y1 = 5,2904 x15 + 6738,4, R ² = 0,8186 Y2 = 1,0648 x15 + 2062,8, R ² = 0,697	
Кількість абонентів мережі Інтернет, тис.	X16	Y1 = 53,325 x16 + 12056, R ² = 0,7915 Y2 = 10,593 x16 + 3147,5, R ² = 0,6565	
Використання знань			
Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 особу, дол.	X17	Y1 = 10,22 x17 + 12993, R ² = 0,8464 Y2 = 1,8737 x17 + 3403,9, R ² = 0,598	
Винахідницька інноваційна активність регіону (кількість творців у розрахунку на 10 тис. населення)	X18	Y1 = 393,61 x18 + 7407,9, R ² = 0,2669 Y2 = 86,223 x18 + 2016,6, R ² = 0,2692	
Кількість промислових підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, одиниць	X19	y = 702,29 * x19 + 8341,4, R ² = 0,1334 y = 91,294x + 3043,9, R ² = 0,0474	
Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, од.	X20	Y1 = 1060,6 x20 + 6066,5, R ² = 0,2149 Y2 = 151,24 x20 + 2603,2, R ² = 0,0918	

Параметри розрахованих рівнянь парної регресії (табл. 2) вказують на незначний вплив знанневих факторів на продуктивність праці (Y_1) у 2008 р. Причому цей вплив є більш виразним (хоч і суттєво мізерним) на етапі виробництва знань у частині надання освітніх та науково-технічних послуг, що вказує на існування неактивованих резервів трудової діяльності інноваційного типу. Масштаб впливу показників передачі знань (обсяги фундаментальних, прикладних, науково-технічних розробок і послуг) на продуктивність праці висвітлює низку проблем, які пов'язані із вибором моделі економічного розвитку України, розвитком національної та регіональних інноваційних систем.

Проведені розрахунки впливу знанневих факторів на продуктивність праці дозволили зробити такі висновки.

1. Перехід суспільства та економіки держави на рівень знаннєвого розвитку з необхідністю має змінювати (коректувати) національні стандарти трудової діяльності. Основними вимогами, які ставить економіка знань до трудової діяльності, є: освіта, самоосвіта та навчання впродовж життя; здатність до творчої інноваційної активності; трудова діяльність як внутрішня необхідність задоволення творчих потреб, самореалізації; інтелектуалізація трудової діяльності; готовність до здійснення трудової діяльності; поширення дистанційної трудової діяльності.

2. Продуктивність праці є важливим показником, який характеризує здатність економічної системи функціонувати з належною ефективністю. Суспільство знань висуває суттєво нові вимоги до продуктивності праці, оскільки змінюється кінцевий продукт, який виставляється на ринок. Він найчастіше має не матеріальну, а знаннєво-інформаційну форму. Відповідно застосування традиційних методів обчислення продуктивності праці з використанням показників, які описують лише матеріальну складову кінцевого продукту, має обмежений характер, оскільки в тіні залишається нематеріальна складова результатів трудової діяльності. А це інвестиції в людський капітал країни, регіону, підприємства, організації, вкладення у науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), інтелектуальна власність, освітньо-кваліфікаційний рівень робітників та управлінців, рівень організаційної, корпоративної та інноваційної культури сучасної організації.

3. Розрахунки показали низький вплив факторних ознак, які відображають стадії відтворення знань, на продуктивність праці за «абсолютною моделлю» (незалежна змінна Y_1), тоді як за «прирісною моделлю» (незалежна змінна Y_2) такий вплив є практично невідчутним. Відносно більший зв'язок і вплив на трудову діяльність відстежується на етапі виробництва та розповсюдження знань, тоді як передача знань та їх використання у національній економіці майже не впливають на продуктивність праці. Отже, низький рівень «знаннєвої продуктивності праці» засвідчує, що у трудовій діяльності знаннєвого типу інноваційна активність працівників (через освіту, професіоналізм, моральність, творчий потенціал, здатність до навчання, перенавчання, готовність до інновацій тощо) не знаходить належного використання в бізнесовому середовищі. Для зростання її рівня необхідно, з одного боку, забезпечувати постійне інвестування в розвиток людського капіталу (через освіту, семінари, тренінги), підвищення кваліфікації, оновлення знань та пошук доцільних методів матеріальної і моральної підтримки творчості. З другого боку, на національному та регіональному рівнях необхідно задіяти організаційно-економічний механізм ефективного функціонування системи «освіта – наука – виробництво». Встановлення нового рівня партнерства з вітчизняним бізнесом має охопити вирішення триєдиної проблеми: створення но-

вих технологій на базі досліджень; підготовку кадрів нової генерації, що володіють цими технологіями; створення інноваційного продукту.

Список використаних джерел

1. Сайт Європейської Комісії. – Спосіб доступу: www.eur.eu.
2. Макаров В. Л. Экономика знаний : Уроки для России / В. Л. Макаров. – Спосіб доступу : <http://www.cprf.info/library/reports/6853.shtml>.
3. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку : [навч. посібник]. – К. : Вища школа., 2002. – 254 с.
4. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація / С. Вовканич. – Львів : Євровіт, 1999. – 416 с.
5. Семиноженко В. Глобалізація і стратегія гуманітарної економіки / В. Семиноженко // Вісник НАН України. – 2001. – №4. – С. 8-12.
6. Чухно А. Актуальні проблеми стратегії економічного і соціального розвитку на сучасному етапі / А. Чухно // Економіка України. – 2004. – №5. – С. 14-23.
7. Український соціум / Власюк О. С., Крисаченко В. С., Степико М. Т. та ін. ; за ред. В. С. Крисаченка. – К. : Знання України, 2005. – 792 с.
8. Вовканич С. Інформаційна парадигма регіональних суспільних систем інноваційного типу / С. Вовканич, Л. Семів. – Львів : ІРД НАН України. – 2005. – 100 с.

Семів Л.К., Гузар У.Є. Трудовая деятельность в экономике знаний: подходы к оценке влияния знаний факторов.

Очерчены подходы к исследованию особенностей экономики, основанной на знаниях, которая выдвигает к трудовой деятельности и трудовому поведению особые требования. Используя наработанные мировой практикой индикаторы, которые отображают уровень развития сектора повышенного спроса на знание и в целом экономики знаний, разработаны подходы к оценке влияния знаний факторов на трудовую деятельность, которые базируются на использовании инструментария корреляционно-регрессионного моделирования. Построенные регрессионные модели позволили проверить гипотезу, что разграничение процесса создания нового знания (производство и передача знаний, распространение знаний, их использование) раскрывает новые грани исследования особенностей трудовой деятельности в условиях перехода к экономике знаний.

Ключевые слова: трудовая деятельность, знания факторы, экономика знаний.

Semiv L.K., Guzar U.E. Labour Activity in the Economy of Knowledge: Approaches to Estimation of the Influence of Knowledge Factors.

Approaches to research of knowledge-based economy peculiarities, which pull out the special requirements to labour activity and labour conduct, are outlined. Basing on the produced by world practice indicators, which represent the development level of the sector of increased demand on knowledge and on the whole economy of knowledge, the approaches to estimation of knowledge factors' influence on labour activity, which are based on the use of cross-correlative regression design, are presented. The developed regressive models allowed checking hypothesis that differentiation of the new knowledge creation process (production and transmission of knowledge, distribution of knowledge, use of knowledge) exposes the new verges of research of labour activity features in terms of transition to the economy of knowledge.

Key words: labour activity, knowledge factors, economy of knowledge.

Надійшло 18.04.2011 р.